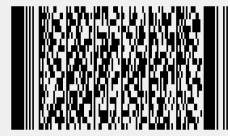

Pon, 2-10-2023, 22:20:43

T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (7) Objavljeno: 30. rujna 2023. 6 komentara

Potpora

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda. Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o prilozima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj +385-95-909-7746.

Petodijelni Komplet Putnih Kofera Crni
Sobna Pri Panela Bijel. Od T
Prijenosr Plastenik Okviro

U povodu 150. obljetnice rođenja Antuna Gustava Matoša (Tovarnik, 13. lipnja 1873. – Zagreb, 17. ožujka 1914.) i stote obljetnice rođenja Matka Peića (Požega, 10. veljače 1923. – Zagreb, 30. listopada 1999.) donosimo nizanku od osam književno-novinarskih putopisa nadahnutih djelima dvojice velikana hrvatske književnosti.

Skitnje novoga iverja (7)

Zapitam se pred Vašim kipom, dragi Gustl, biste li jednakom snagom opleli i po hrvatskoj desnici i ljevici, dajući caru carevo, a Bogu Božje, raspravljajući o svim važnim pitanjima iz različitih perspektiva, ne dopuštajući ruganje s himnom i zastavom, ali ni trajnim opravdanjima da je propast Austro-Ugarske Monarhije, slijedno i dolazak jugoslavenskih država, sukrivac baš svemu lošemu u hrvatskom društvu. Ta trideset godina živimo u suverenoj Hrvatskoj, istina, opterećenoj u posljednjem desetljeću bruxelleskim naputcima, ali državi koju ste i sami sanjali, vjerujući da dok bude srca, bit će i Krocije. Osim tih stereotipnih citiranja, mjerenih po obljetničkim godinama, izostanak hrabrosti, eufemizam za strah, kao da je raširio svoja krila, Vama – Matošu iza leđa, na Trgu sv. Marka gdje se i donose odluke tzv. narodnih zastupnika. Odluke koje ignoriraju većinski narodni duh, odluke koje nemaju ključnih doticaja s popisom stanovništva, jer inače bi i slika nacionalne države izgledala drukčije. Ovako smo sluge slugama, u čekanju novoga svodenja na ostatke ostataka (bez hedervaruma ovoga puta), mi nekadašnje predziđe kršćanstva, danas licemjerni busači u prsa da se, tobože, ispunjavaju narodne želje. Što biste, dragi Matošu, pisali da se probudite iz mirogojskoga humka, nesvjesni korova nad vlastitom glavom, izgubljeni u eri mahom ekonomski mislećega svijeta, orijentiranoga na malene tipkovnice, zagledanoga u čudne zaslon natopljene sve ažurnijim i sve nebitnijim informacijama?

Ah, dragi i poštovani Gustl, kako spomeničkim očima sagledati sadašnjost, kada ona izmiče pod nogama, vijesti se smjenjuju brzinom svjetlosti u tom posvemašnjem mraku, stvarajući privid slobodnoga izbora, čak i kada on uopće ne postoji. Svatko zagledan u svoj zaslon, skriven iza nadimka, komentira odvažno događaje, ali pod uvjetom da podatci ostanu poznati redakciji. Rječnik je komentara kočijaški, društvene mreže preplaviše svijet, samo onaj šećerni osnivač uživa u njima, kao i gospoda iz Silicijske doline, moćnija od najmoćnijih Sicilijanaca New Yorka. Optimisti, pomireni s prolaznošću vremena, reći će da je svako donosilo napredak, pa i ovo zaglupljeno tehnolojskim čudima, korištenima na sve negativnije načine. I Vi biste, dragi gospodine Matošu, bili okruženi trolovima koji unakazuju Vaše cijenjeno ime i prezime, smatrajući ga reliktom minuloga stoljeća, kao da niste pilarovski prorokovali što se sve Hrvatu može dogoditi ako dopusti da ga tuđinska čizma gazi ili svjesno odustaje od borbi za svoje ideale, pa stajalo ga i zdravlja. Ostali biste osupnuti glazbom koja trešti iz automobila i noćnih klubova, cajkama i trapom, o devalvaciji riječi i njihova smisla da i ne pišem, dok se uozbiljeni čudite vrevi iz uspinjače, posjetiteljima iz dalekih zemalja, željnima vidjeti što je ostalo hrvatsko u Hrvatskoj. Dovoljno je prošetati se od Trga bana Josipa Jelačića do Britanskoga trga, zadaća za novinarske početnike, da izbrojite hrvatske nazive na trgovinama, sumnjam da biste prepoznali Zagreb, obamro od bježanja pred hrvatskim pojmovima, kao da su kužna. I tako unedogled, engleski jezik novovjeke kolonizacije, event i street food i q&a na sve strane, kao da nikada nije postojao ni taj slatki kaj, a za njim ni ča i što. Ne bih želio ostati isključivo na jezičnim pitanjima, ali ona su od neprocjenjive važnosti za izumirući hrvatski narod. Ako s onoga svijeta (u što čisto sumnjam) ne pratite crne demografske prognoze, uskoro nas ne će biti ni tri milijuna u Domovini, ljubljenoj, voljenoj, zapuštenoj, centraliziranoj i svedenoj na bruxellesko-engleski Zagreb. Dobro je, tješimo se, dok se vlastita imena i prezimena ne krenu anglicirati, što može postati masovnom pojavom, s obzirom na to da se polako ali sigurno odričemo svega identiteta. Znam da ste kod Klanjca napisali „gdje je Hrvatska najbjeđenija, tu je najhrvatskija“, ali mi doista imamo sve rjeđi komadić zemlje koji nazivamo svojim i(li) koji ne će biti moguće kolonizirati, ma kako se tješili Racineovim pravdašem, francuskim seljakom i Zagorcem koji se kao veliki bolni zub ne da iščupati iz te iste, sve privatiziranije zemlje. U svojem dobu čudili ste se hotelskoj Opatiji, povlačeći se u grobnički mir, a danas imamo betoniziranu obalu, sve češće u rukama stranaca, ograđena privatna kupališta inozemnih skorjevića, čemu naš čovjek doskače pretvarajući djedovu staju u Etnoland ili hostel s tri zvjezdice, za iznajmljivanje kupućima u vrućim ljetnim mjesecima. Ako ste i ostali zabezegnuti strkom ranih hotelskih naselja, u izabranom liberalnom kapitalizmu ono je snažnije udarilo po Kičmanovićem plećima, pretvarajući nas u jeftine imitatore stranih trendova, s tim tko zna kad nabijenim kompleksom manje vrijednosti, jednako najbjeđenijim i najhrvatskijim od svih poznatih kompleksa.

HR kalendar

- 2. listopada 1872. rođen Robert Frangeš Mihanović
2. listopada 1897. praizvedba opere „Porin“
2. listopada 1971. poginuo Rene Marčić
2. listopada 1978. umro Zvonimir Katalenić
2. listopada 1997. umro Grgo Gamulin
2. listopada 2007. umro Šime Đodan
3. listopada 1905. potpisana Riječka rezolucija
3. listopada 1929. zabranjeno isticanje hrv. zastave

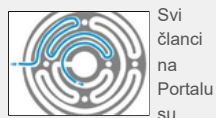
Pretraži hkv.hr

Search bar with Google logo and search icon

Kontakti

KONTAKTI
Telefon Tajništva +385 (0)91/728-7044
Elektronička pošta Tajništva tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva urednistvo@hkv.hr

Svi članci na Portalu su

smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr“.

Administriranje

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me

Prijava

- Zaboravili ste korisničko ime?
- Zaboravili ste lozinku?

Radije bih nas poveo u ono loborsko povečerje, gdje još možeš vidj **Kultura** s vilama i dovezenim trupcima, pokioniti se ugaslim kurijama, inakar i s onim nepodnošljivim vonjem | iznutra (gledat ćemo zaio samo izvana), nasmijati se čuvarici sv. Ani i pojesti lovački gulaš na obronku, sladeći se domaćom rakijom od bijelih šljiv. Samo tako nakratko zaboraviti sve što jesmo postali, u ovom bezvremenskom limbu čekanja trećega društvenoga poretkta, ali upozoravam, pred njim ne pomaže ona Novalisova da je od svih otrova najljući ljudska duša, i ona je samo algoritamski zbroj, u glavama moćnika koji kroje svjetske politike i pretvaraju osobe u automatizirane potrošače, nenaviknute zapaliti vatru, napisati pismo, istesati kotač i pronaći vodu u šikarastoj gusterni.

Nemojte se čuditi nemoćnosti hrvatskoga čovjeka. Ona je tako žalobna, i nije jedino hrvatska „odlika“, raspadajući svijet nametnuo je svoja pravila, otimati se mišlju ne znači nužno dobiti i kaznu zatvora zbog verbalnoga delikta kao prije pola stoljeća, ali postoje mehanizmi koji će tu zdravu, narodnu misao proglasiti nazadnom, zatucanom, neprispadajućom sekulariziranomu planetu svemoćnih ljudskih prava u kojoj tako malo prostora ostane za običnoga *Gospodina Noubadija*, nebitan šarafić u dobro podmazanom birokratskom aparatu. Jer postoji uvjerenje da se može misliti, ali onako kako misliti ne određuje pojedinac, već društvo. Dobra podloga za književno stvaralaštvo, ako i ono ne bude osuđeno na samizdat, jer, podsjećam, kao što ste svojevremeno primijetili, pošast pisanja (ako svi „pišu“, ne piše nitko) u razdoblju kada je riječ imala težinu, ona odavno (osobito pisana), gubi bitku, pa i novinstvo interesa, nasuprot književnosti potrebe. Sve pomalo biva ugušenim, ili, ako i objelodanjenim, onda ignoriranim i marginaliziranim. Što je veća kazna? I kako se ponašati znajući da pisanim djelom ne možete utjecati na svijet kao u Vaše vrijeme. Razumijem, zaustavljeni ste u življenju nadomak Velikom ratu, ne mogavši pojmiti silinu zla u koje čovječanstvo srljaše. Traktati bi nam trebali za analizu posljednjih stotinu godina, dublji i od Grassove knjige „Moje stoljeće“, koje je pokušalo utješiti veličanstvenošču izuma tijekom nevremena.

Znate li što najviše boli kada se vratimo na Hrvatsku? Sve odluke donose se na stotinjak metara udaljenosti, između jecajućih orguljaških očevih zvukova, od strane osoba profesionalno zavađenih, a privatno dobrih, s najjeftinijom menzom u gradu, onom saborskom, dok običnomu svijetu poskupljuju namirnice, osobito nakon turbobnoga prelaska iz kune u euro. Više nemamo ni vlastite valute, otkupljeni smo rukama svemoćne gospodarice Europske unije, njihova škuda vrjednija je od svih naših nastojanja za očuvanjem samobitnosti i kakve-takve samostalnosti. Zato i jesmo – tu gdje jesmo. Netko će reći, Hrvati samo gundaju, zapravo žive dobro i komotno. I ta je tvrdnja točna, gledana očima inozemnih, a i domaćih bankara koji isplaćuju masne dobiti na zaradi grcajućih u kreditima. Dužničko ropstvo, to smo mi, samo perfidno umotano u institucionalni celofan koji održava *lelek sebra* na podnošljivoj decibelaži, da se ne čuje izvan, danas schengenskih granica. Ali ne žalimo se, imamo predsjednika države i premijera koji vrlo mudro grgačokolinski u ciklusima opstaju na vlasti, stvarajući umjetne podjele među narodom, donoseći sebi urođenu, populističku korisnost.

Sve ovo govorim izmišljajući živost Vašega kipa koji može čuti više i dalje od podnevnoga pucnja gričkoga topa, neiznevjerene tradicije koja je preživjela i novi potres, prvi jači nakon onoga koji Vas je zatekao kao sedmogodišnjaka u toplom roditeljskom donjogradskom krilu. Plašim se kako bi zazvučala Vaša jadikovka nad Hrvatskom ljeta Gospodnjega 2023., uz sumoran zvuk violončela i trajno smrknutih brkova koji nisu odustajali od slobodne misli, ni u doba najvećih progona. Pa završajte jednu nama u čast, nama koji poštujuemo Matoševo životno djelo, nemoćni mjeriti se sa snagom riječi koju čitaju i cijene tek odabrani, ali ima ih. Ima.

(nadahnuto „Putopisima i portretima“ Antuna Gustava Matoša)

Tomislav Šovagović

Tekst je dio niza „Skitnje novoga iverja“, a objavljen je na Portalu HKV-a u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2023. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano

- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (1)
- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (2)
- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (3)
- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (4)
- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (5)
- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (6)
- T. Šovagović: Skitnje novoga iverja (8)

ALSO ON PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

<p>Poezija nedjeljom (74. – Dragutin Tadijanović)</p> <p>3 days ago · 1 comment</p> <p>(ANTOLOGIJA HRVATSKOGA PJSNIŠTVA od davnina pa do naših ...)</p>	<p>M. Katinić Pleić: Pitanje koje nije ...</p> <p>4 days ago · 5 comments</p> <p>Film neovisnoga studija »Angel« u američkim je, a potom i hrvatskim ...</p>	<p>J. Sabol: GREVIO: institucija prisilne ...</p> <p>5 days ago · 30 comments</p> <p>Tko određuje koji će sustav vrijednota jedna nacija poštivati, živjeti? Nekada ...</p>	<p>Dej Nje</p> <p>a da</p> <p>Nak opti dod</p>
--	---	--	---